

Det kongelige helsedepartement  
PB 8011 Dep  
0030 Oslo

Ved: Tone Matheson

Deres/Dykkar ref • *Your ref:*  
03/00181

Vår ref • *Our ref:*  
03/462

Vår dato • *Our date:*  
31. mars 2003

## **NY MATLOV HØRING**

Vi viser til Deres brev av 14.2.2003 med høringsnotat om ny matlov, samt høringsmøte avholdt på Gardermoen 12.3.2003.

Generelt støtter vi det arbeid som er gjort med å samordne en rekke lover og på den måten forenkle regelverksutviklingen innenfor området. Vi mener det er gjort en god jobb med å foreslå nye virkemidler og nye hjemler skal legge til rette for å sikre informasjon og åpenhet både i forhold til forbruker, virksomhet og tilsyn. Vi ser på matloven som et viktig og godt verktøy for å legge forholdene til rette for forvaltningen i Mattilsynet.

For oss synes loven greit bygget opp i tråd med generelle retningslinjer.

Når det gjelder forholdet mellom Mattilsynet og departementene og enkelte generelle kommentarer så støtter vi de synspunkter som kommer frem i høringssvaret til Interimsorganisasjonen for Mattilsynet.

## **GENERELLE KOMMENTARER**

### **Ivaretagelse av forordningstekst**

Prinsipielt og på bakgrunn av erfaring mener vi det er viktig at når det tas inn bestemmelser fra rettsakter som skal implementeres etter forpliktelser i EØS-avtalen, så bør dette gjøres så ordrett som mulig. I forhold til forordninger er det ikke minst også antatt at dette er en forpliktelse. Vår erfaring er at om vi kommer i en tolkningssituasjon må vi gå til primærkilden for ordlyden i lov eller forskriftsteksten. Vi har aldri opplevd det annet enn u hensiktsmessig i slike tilfelle når ordlyden ikke er samsvarende. Dersom det skulle vise seg å være motstrid mellom Matloven og den senere implementering av Food law så vil i henhold til EØS-lovens § 2 forskriften som implementerer Food law ikke kunne gå foran Matloven da Matloven ikke vil være en "senere lov", jf paragrafens siste punkt.

Vi mener også at det vil være hensiktsmessig å ha fotnoter til loven som henviser til Food law og den aktuelle artikkel som er implementert. Dette er viktig informasjon og vil lette forståelsen for hvorfor bestemmelsen er utformet slik den er.

Det foreligger ingen formell oversettelse av Food law. I denne forbindelse er det viktig å ha fokus på de problemer som kan oppstå dersom man klipper inn helt eller delvis tekst fra ikke-kvalitetssikret oversettelse, jf ovenfor.

## Drikkevann

I lovutkastet er drikkevann direkte nevnt to steder:

I § 5, i definisjon av næringsmiddel: *"Næringsmidler omfatter drikkevarer, herunder drikkevann, ..."*

I § 15, siste ledd: *"Kongen kan i forskrifter forby virksomhet som kan medføre fare for forurensning av drikkevann i vannforsyningssystem og internt fordelingsnett."*

Dette innebærer at det er lite i lovteksten å forholde seg til mht å få en klarhet i hvilket omfang drikkevann og vannforsyningssystemer er regulert i loven.

Vann til husholdningsformål er inkludert i definisjonen av drikkevann i drikkevannsforskriften og i drikkevannsdirektivet (dette med hjemmel i kommunehelsetjenesteloven). Dette betyr at drikkevann har en videre definisjon i drikkevannsforskriften enn drikkevann slik det synes å være regulert i matloven.

Siden Mattilsynet skal baseres på helkjedeperspektivet, er det helt avgjørende at drikkevann generelt også er omfattet av regulering og tilsyn etter samme prinsipp.

Når Mattilsynet skal å ha ansvar for godkjenning av og tilsyn med vannverk er det hensiktsmessig og nødvendig at de har hjemmel til å inkludere alle forhold som vedrører vannforsyningssystemet og drikkevannet i sine vedtak og i sitt tilsyn. Det er nettopp en helhetlig forvaltning av drikkevannet som er blitt etterlyst i lang tid. At det legges opp til tett samarbeid mot miljørettet helsevern – og at de skal ha uttalerett – og ved uenighet at saken løftes opp til neste nivå i tråd med Heløe utvalgets forslag blir slik vi ser det bare styrket og lettere å gjennomføre dersom matloven har hjemmelsgrunnlag for hele drikkevannsforskriften.

På denne bakgrunn foreslår vi at drikkevann blir klart og tydelig regulert inn i Matloven i sin helhet ved å ta det spesifikt inn i §§ 1 og 2. Vi har et nytt forslag til ordlyd i § 1 nedenfor hvor det er tatt inn. I § 2 om virkeområde kan det tas inn ved å føye til "og drikkevann" i første punktum. Vi mener at det på dette vis vil fremgå at det er drikkevann som sådan slik det har vært regulert i eget regelverk siden sekstitallet det er snakk om og ikke kun vann som næringsmiddel.

## Videreføring av Husdyrlovens formål og omfang

I henhold til Høringsnotatet pkt 4.3.5. skal Husdyrlovens hjemler for nødvendige tiltak for smittebegrensning uavhengig av om dyrene holdes for matproduksjon eller i annet øyemed, videreføres i Matloven. Det kan synes som dette ikke er godt nok ivaretatt i Matlovens formålsparagraf der formålet er å sikre helsemessige trygge næringsmidler og fremme helse... langs hele produksjonskjeden. Loven skal videre sikre god dyrehelse. Det sies ikke noe om at formålet ved dette også er å forebygge at smittestoffer overføres fra dyr til mennesker og derved forårsake sykdom uten at dette skjer via næringsmidler. (Se Husdyrlovens § 1 *Loven gjelder også smittestoffer som kan overføres fra dyr til mennesker og forårsake sykdom hos mennesker*) Dette kan også omfatte smittestoffer som ikke gir sykdom hos dyr, men likevel forårsaker sykdom hos menneske. Denne hjemmelen er viktig for å ivareta implementering av Zoonosedirektivet.

Videre presiserer Husdyrlovens § 3 at *Departementet treffer de tiltak og gir de forskrifter og påbud som det finner nødvendig for å forebygge, begrense eller utrydde sykdommer hos dyr (husdyr, vilt) og for å forebygge overføring av smitte fra dyr til mennesker....*

I Matlovens § 20 er det listet en rekke mulige tiltak for å forebygge spredning av smittsom dyresykdom uten hensynet til folkehelse og forebygging av zoonoser går tydelig frem.

Videre er det i § 33 angitt at myndighetene skal gi informasjon til allmennheten når det er rimelig grunn til mistanke om at det kan oppstå fare for menneskers eller dyrs helse knyttet til inntak av næringsmidler eller fôr. Et slikt tiltak bør også iverksettes når det er grunn til å anta at det kan

oppstå fare for menneskers og dyrs helse ved kontakt med dyr. Jfr gårdsbesøk ved forekomst av EHEC, utbrudd av brucellose med mer.

### **Resterende lovtekster mv**

I prosessen frem mot foreliggende forslag til ny matlov har SNT argumentert for at kosmetikk skulle være omfattet av loven. Det alternativ som nå presenteres er allikevel akseptabelt sett fra vår side og vi baserer oss på at man i en overgangsperiode beholder nåværende næringsmiddel lov som hjemmelsgrunnlag for kosmetikkforskriften.

EU ha nylig vedtatt en endring av kosmetikkdirektivet som inneholder en omfattende dyrevernetisk bestemmelse som Helsedepartementet og Landbruksdepartementet er oppmerksom på. Vi er ikke uten videre sikre på at disse lar seg hjemle i nåværende næringsmiddellov – og heller ikke i en revidert dyrevernlov. Sistnevnte opprettholdes slik vi forstår det som en helt ut produktneutrale lov. I denne situasjonen vil det etter vårt skjønn være riktig at Helsedepartementet allerede nå starter prosessen med å utarbeide en egen kosmetikklov som kan gi godt hjemmelsgrunnlag for de nye nevnte dyreetiske bestemmelser relatert spesifikt til kosmetiske produkter.

Vi vil også bemerke at det er viktig at næringsmiddeloven i en slik overgangsperiode ikke har hjemmelsgrunnlag for å regulere næringsmidler, slik at all regulering av næringsmidler er i matloven utvetydig.

Vi vil også nevne behovet for å utferdige forskrifter for å ivareta enkelte bestemmelser i kjøttproduksjonsloven når den nå blir opphevet. Dette ble nevnt av departementet på høringsmøtet så vi antar at dette blir ivaretatt. Bl a ligger den generelle plikten til at alt kjøtt skal være gjenstand for kjøttkontroll direkte i loven, og unntaket fra dette – at dyreholder kan slakte for sitt eget private bruk.

## **KOMMENTARER TIL DE ENKELTE PARAGRAFER**

### **Til § 1 Formål**

Vi er enige i at helsemessig trygge næringsmidler skal være hovedformålet med loven loven,- og at dette hensynet må være det viktigste hensynet å ivareta av alle de hensyn loven er satt til å fremme. Vi stiller et spørsmålsteget ved om det hadde vært mulig å få dette enda litt tydeligere frem i lovteksten. Som nevnt ovenfor mener vi det bør fremgå klart av paragrafen at helsemessig trygt drikkevann også er et av lovens formål.

### **Til § 2 Materielt virkeområde**

Vi mener at det materielle virkeområdet for loven slik det fremgår av første setning kanskje ikke tar opp i seg alle de elementer som bør med når en ikke tar med begrepet ”omsetning”, slik dette er definert.

Vi viser til det som er sagt tidligere mht drikkevann og mener at reguleringen av det bør komme klarere frem i virkeområde paragrafen.

Vi mener også at virkeområdet for materialer og gjenstander ikke skal innskrenkes i forhold til virkeområdet for innsatsvarer og næringsmidler. EU's rammedirektivet for materialer og gjenstander kan i fremtiden bli utvidet til også å omfatte råvarer. Vi vil derfor foreslå at § 1 første ledd endres til ;

*Loven omfatter ethvert forhold og enhver aktivitet i forbindelse med et hvilket som helst ledd i produksjon, bearbeiding, distribusjon og omsetning av innsatsvarer, næringsmidler og drikkevann. Loven omfatter også et hvilket som helst forhold i produksjon av materialer og gjenstander som kan ha innvirkning på innsatsvarer og næringsmidler, samt bruk av innsatsvarer.*

### **Til § 3 Geografisk virkeområde**

Vi mener det er et viktig skritt fremover at det nå blir avklart at loven gjelder for norske luft- og sjøfartøyer, fartøyer på norsk territorium og på innretninger på norsk kontinentalsokkel. Det har hersket uklarhet på dette punkt lenge. Næringsmiddeltilsynets har registrert at det er behov for faglig oppdaterte regler og et tilsyn også for disse forhold.

### **Til § 5 Definisjoner**

Justisdepartementets veiledning ”Lovteknikk og lovforberedelse” tar for seg når og hvordan definisjoner bør brukes. De definisjoner som er foreslått i loven må vurderes opp mot de retningslinjene som er gitt i veiledningen (se kap. 7.4). Definisjonene skal først og fremst være et hjelpemiddel i lesningen av loven. På denne bakgrunn synes det ikke å være hensiktsmessig med alle de definisjonene som er foreslått.

Vi stiller også et generelt spørsmål ved om det er fornuftig å binde opp begrepsbruken på denne måten. Vi kan bl a nevne at definisjonen av smittestoff ikke er samsvarende med codex sin. Det har blitt reist en rekke spørsmål i forhold til de definisjoner som foreslås, antagelig flere spørsmål enn om definisjonene var utelatt. Vi mener avklaringer av enkelte begreper kan gjøres best i kommentarer til paragrafene og i utfyllende regelverk.

Dersom en velger å la definisjonene stå, har vi sekundært følgende anførsler:

”animalske biprodukter” er definert – ”biprodukter” er brukt bl a i §§ 10, 15 – dette blir forvirrende og bør ryddes opp i.

Materialer og gjenstander i kontakt med næringsmidler er et begrep for oss – fra dyrehelsesiden bruker en produkter og gjenstander som kan medføre smitte – ser ut til at det går litt om hverandre i lovteksten.

Dersom en beholder mange definisjoner blir det raskt behov for flere og vi kunne da foreslått at følgende definisjon tilføyd:

*Materialer og gjenstander i kontakt med næringsmidler: Produkter som i ferdig form er bestemt til å komme i kontakt med næringsmidler”*

Vi er klar over at begreper som legaldefineres i en lov gjelder med den innebyrd de har i definisjonen, men har erfaring for at det generelt er problematisk å bruke ord og begreper i lovtekst der forståelsen atskiller seg fra den vanlige forståelse for ordet. Vi mener dette er et problem i forhold til begrepet ”omsetning”. Vi savner selvfølgelig også en begrunnelse for hvorfor en går vekk fra bruk av begrepet frambud . Vi er kjent med at det lå en omfattende drøfting bak innføring av begrepet frambud ved endringen av næringsmiddeloven i 1983 der begrepet ”frambud” ble innført for å fange opp de overføringer av næringsmidler som ikke vanligvis forstås som omsetning, som for eksempel matservering i storhusholdning (sykehus, aldershjem, frie kantiner), stevner lotterier og gaver i reklameøymed. Begrepet er godt innarbeidet i næringsmiddelforvaltningen.

Dersom definisjonen av omsetning skal bli stående vil vi at den endres til

*Besittelse av næringsmidler, innsatsvarer, materialer og gjenstander, dyr eller planter med henblikk på salg, herunder utleggelse for salg eller en annen form for overdragelse som finner sted med eller uten vederlag, herunder selve salget og distribusjonen og selve den overdragelsen som skjer på annen måte.*

### **Til § 6 Ansvarsplassering og systematiske kontrolltiltak**

Vi synes det er greit at denne bestemmelsen er ganske vid og upresis da vi først og fremst ser den som en fullmaktsbestemmelse til å gi utfyllende regelverk.

### **Til § 7 Forebygging av fare, varsling og iverksetting av tiltak**

Vi foreslår at paragrafens tittel endres til: konsekvensreducerende tiltak og varslingsplikt

Vi foreslår også å dele opp teksten i § 7 første ledd i 2 setninger, dels fordi den da kan bli enklere å forstå men også fordi man ved å ta med ”kan bli helseskadelige” inn i ordlyden får omfattet virksomheter som håndterer materialer og gjenstander i kontakt med næringsmidler og også pålegger disse en varslingsplikt.

Vi foreslår at § 7 1 ledd. 1 pkt blir endret til

*Er næringsmidlene helseskadelige, eller foreligger det fare for eller mistanke om at næringsmidlene kan bli helseskadelige, skal virksomheten umiddelbart varsle Mattilsynet og iverksette nødvendige tiltak for å forebygge, redusere eller eliminere faren. Foreligger det fare, eller mistanke om fare, for dyrs eller planters helse, eller miljøskade i primærproduksjonen, skal virksomheten umiddelbart varsle Mattilsynet og iverksette nødvendige tiltak for å forebygge, redusere eller eliminere faren.*

§ 7 andre og tredje ledd synes å splitte detaljistenes ansvar i forhold til andre virksomheters ansvar. Hva ligger i formuleringen i tredje ledd ”innenfor rammen av sin virksomhet”? Det kan synes som om detaljisten etter dette ikke har plikt til å trekke tilbake varer dersom den har grunn til å tro at produktene ikke er håndtert i samsvar med § 21 hos f.eks primærprodusenten. Hvis dette er riktig, hva er begrunnelsen for å unnta detaljisten fra en slik aktsomhetsplikt? Slik vi ser det er Food law klarere i sin beskrivelse av detaljist og distributør sitt ansvar enn forslaget til lovtekst.

#### **Til § 8 Adgang til sted, bistandsplikt, prøveuttak mv**

Når begrepet ”enhver dyreholder” benyttes, så vil vel det i praksis si kun de som holder dyr i hjemmet – jf definisjonen i § 5 nr 9 av virksomhet.

Det kan virke urimelig å pålegge private dyreholdere de samme plikter som virksomheter mht å stille arbeidshjelp og redskaper til disposisjon, ha utenlandske inspektører på besøk osv – Det som skriver seg fra husdyrloven er å gi adgang – i lovforslaget går en mye lenger – uten at det i forarbeidene gis noen retningslinjer mht hvilke plikter som kan pålegges private i denne sammenheng. Vi foreslår at private dyreholdere tas inn i et eget ledd til slutt og med en plikt om å gi adgang tilsvarende det som skriver seg fra husdyrloven.

#### **Til § 9 Opplysnings- og rapporteringsplikt**

Vi støtter at det gis hjemmel for utarbeidelse av forskrifter om krav til utarbeidelse og fremleggelse av relevant dokumentasjon. Utviklingen går i retning av at det er større og større behov for tilsynet til å be virksomheter dokumentere og skaffe til veie informasjon om det de produserer og distribuerer.

Dersom § 9 første ledd siste setning skal være hjemmel for å kreve dokumentasjonen sendt elektronisk på faste skjemaer er det fordelaktig at dette nevnes i kommentarene til paragrafen for å fjerne tvil om dette i ettertid. Dette har stor betydning i forhold til å kunne legge til rette for den utviklingen som skjer innen IT og den betydning dette har for tilsynets effektivisering.

Vi mener også at det er fremtidsrettet og hensiktsmessig at det gis hjemmel for fastsettelse av forskrifter om offentliggjøring av resultater av utført tilsyn. I denne sammenheng mener vi forskriftsteksten kanskje kunne bli enda tydeligere om paragrafens siste setning ble lydende: *Kongen kan videre gi forskrifter om virksomheter og dyreeieres plikt til å offentliggjøre resultater av utført tilsyn.*

#### **Til § 12 Sporbarhet**

Det er krav om sporbarhet i flere forskrifter på næringsmiddelområdet allerede. Vi antar at det vil være problematisk om § 12 trer i kraft uten videre fra 1. januar 2004, både mht avgrensning og forståelse av rekkevidden av sporbarhetskravet og for at det skal være mulig for næringen å tilpasse seg. Vi mener derfor det bør vurderes om denne bestemmelsen ikke bør tre i kraft før 1. januar 2005 i tråd med Food law forordningen.

### **Til § 16 Begrensning av produksjon, omsetning og bruk mv**

Siste ledd gir forskriftshjemmel til å forby virksomhet som kan medføre fare for forurensning av drikkevann i vannforsyningsystem og internt fordelingsnett. Vi støtter at det innføres en slik hjemmel, jf det som er sagt tidligere mht en helhetlig regulering i forhold til drikkevann.

I annet ledd fremkommer det at ”Kongen kan i forskrifter forby virksomhet som kan medføre fare for forurensning av drikkevann i vannforsyningsystem og internt fordelingsnett”. Dette er bra, men begrepsbruken i denne setningen har sin forankring i drikkevannsforskriften, hvor bl.a. ordet ”virksomhet” har et annet innhold enn det som er definert i Matloven. Ordet ”virksomhet” i annet ledd må derfor byttes ut. Det foreslås at ordet erstattes med ”ethvert forhold”.

### **Til § 18 Innsatsvaretrygghet**

I første setning står det ”Fôr skal ikke omsettes eller gis til dyr bestemt til næringsmiddelproduksjon dersom det ikke er trygt”. Bestemmelsen bør også omfatte fôr til dyr som ikke brukes til næringsmiddelproduksjon, da en kan se for seg en mulig smittekilde (kontakt mellom kjæledyr og produksjonsdyr eks. Minigris, hund og katt). Dette blir også mer logisk i forhold til hva som omtales på s. 42 i høringsnotatet.

Dette må evt. ivaretas på en måte som gjør at en ikke forkludrer Food law teksten jf våre kommentar foran under den generelle delen mht implementering av forordningstekst.

### **Til § 20 Dyrehelse**

Se vår kommentar foran mht videreføring av husdyrlovens formål og omfang.

### **Til § 26 Tilsyn og vedtak**

I første ledd mener vi det bør det stå at Mattilsynet fatter nødvendige *vedtak*, ikke bare *enkeltvedtak*. Det er ofte behov for å fatte slike vedtak i forskrifts form f eks dersom et parti helseskadelige næringsmidler er distribuert til mange detaljhandlere, samme behov kan også gjelde i tilfelle som vedrører kvalitet og redelighet også.

Vi mener den klargjøring som gjøres i annet ledd mht at det kan fattes forskrifter med øyeblikkelig virkning uten høring når det gjelder helsefare er svært viktig. Det har vært praktisert slik lenge i forhold til næringsmiddeloven uten en klar hjemmel. Det er nødvendig at dette blir fastsatt klart nå. Vi mener også at det er viktig med det unntak som gjøres i forhold til internasjonale forpliktelser slik det er beskrevet i forarbeidene – av hensyn til å kunne følge opp EØS-avtalen og vernetiltak på en effektiv og ryddig måte. Vi tror denne ordning det legges opp til absolutt er i interesse både for forbrukere, næring og tilsyn.

Siste ledd bør flyttes til kapittel III hvor bestemmelsen i større grad hører hjemme.

### **Til § 27 Vedtak begrunnet i føre-var prinsippet**

SNT mener bestemmelsen om føre var prinsippet i § 27 bør utgå. Det er en bestemmelse som retter seg til myndighetene i deres håndtering av en gitt situasjon og behøver som sådan ikke å reguleres i lov. Slik bestemmelsen nå står blir den dessuten løsrevet fra sin sammenheng og vanskelig tilgjengelig i og med at risikoanalysen som den hører nøye sammen med, ikke omtales.

Artikkel 6 og 7 i EU Food law omhandler Risikoanalyse og føre var prinsippet slik de er definert i Codex og EUsystemet pr idag. Begrepene vil således inkluderes i det norske regelverket ved implementering av Food law i forskrift. Både risikoanalysen og føre var prinsippet er under utvikling internasjonalt, blant annet er de pr i dag ikke utviklet for bruk av nasjonalstatene. Det må forventes at det vil bli endringer i definisjonene. Dersom disse finnes i forskrift til loven vil endringer kunne gjøres uten at det er behov for lovendring(er).

### **Til § 28 Omsetningsforbud, tilbaketrekking, beslagleggelse, destruksjon mv**

Vi mener det bør ryddes i denne paragrafen for å gjøre det tydeligere når myndighetene har hjemmel til å beslaglegge, destruere osv, - og når det er hjemmel for å gi pålegg. Det stilles også et

spørsmålsteget ved om det i ordlyden i tilstrekkelig grad er lagt til rette for at de hjemler en faktisk har i dag i forhold til fysisk inngripen er videreført, for det om dette sies i forarbeidene.

Det antas at setningen ”tilsynsmyndigheten avgjør hva som skal gjøres med beslaglagte varer og varer uten ukjent eier” skal ivareta dette på noe vis men det kommer ikke klart frem av forarbeidene slik vi ser det. Det kommer også i denne setningen inn en liten passus om at tilsynsmyndigheten avgjør hva som skal gjøres med varer uten kjent eier – denne synes litt malplassert slik den står, vi kan heller ikke finne omtale av den i høringsnotatet, noe som savnes da bestemmelsen for oss er ny.

Annet ledd begrenser destruksjon som et virkemiddel i forhold til helse- eller miljøskadelige varer, dette er i tråd med næringsmiddelene i dag. Vi mener imidlertid at det er behov for å vurdere å utvide hjemmelsgrunnlaget for beslag, destruksjon mv også i tilfelle hvor det ikke er snakk om helsefare. Dette har flere grunner. I forhold til grensekontrolldirektivet 97/78/EF art. 17 er det et krav at dersom et vareparti ikke oppfyller importkrav skal grenseveterinæren avvise importen. Det følger videre av direktivets art. 17 nr. 2 bokstav b) at dersom varepartiet ikke er sendt ut av EØS-området innen en gitt frist, skal forsendelsen destrueres. På denne måten kan vi faktisk komme i en situasjon hvor våre EØS-forpliktelser pålegger oss å destruere et vareparti som vi etter norsk lov ikke har hjemmel for å kreve destruert, fordi destruksjon krever at det foreligger helsefare. Det ble diskutert allerede ved implementeringen av direktiv 97/78 at det var et dårlig hjemmelsgrunnlag i næringsmiddelene til å gjennomføre disse bestemmelsene på.

I henhold til restkontrolldirektivet 96/23/EF pålegges det destruksjon der det er blitt foretatt en ulovlig behandling av dyr. Direktivet foretar ingen grensedragning mellom helsefarlige næringsmidler og næringsmidler som er uegnet til konsum. Finnes det restkonsentrasjoner som følge av ulovlig behandling skal det foretas en destruksjon, jf. direktivets art. 23 jf. art. 17. I slike tilfeller er det ikke rom for en konkret vurdering hvorvidt et næringsmiddel er uegnet til konsum/helseskadelig eller ikke.

Vi mener forøvrig også at det i en del tilfelle ville være hensiktsmessig at virkemidlene som beskrives i § 28 kunne anvendes ved andre andre regelbrudd enn helsefare/uegnet til konsum tilfellene. Vi er sikre på at de ikke-helsefarlige aspekter kommer til å få mer og mer oppmerksomhet i tiden framover. Eksempler er GMO, økologi, helsepåstander, holdbarhetsdato, opprinnelsesmerking, kvalitet på frukt og grønt osv. Det er vanskelig å forklare til forbrukerne at vi ikke kan kreve et parti med slankemidler destruert hvis middelet er ren svindel og vi kan frykte at det blir omemballert og solgt igjen så fort saken roer seg ned. Vi mener at proporsjonalitetsprinsippet, utfyllende forskrifter og interne instruksjoner kan avgjøre hvilke virkemidler som skal benyttes, men at loven bør legge til rette for at valgmulighetene kan bli flest mulig.

Utkastets § 21 beskriver når et næringsmiddel ikke anses for å være trygt. Det er ikke trygt når det er helseskadelig eller uegnet til konsum. Slik vi forstår utkastets § 21, 4. ledd (hva som anses for å være uegnet til konsum) kan et næringsmiddel som blant annet ikke oppfyller kvalitetsmessige kriterier eller overskrider fastsatte grenseverdier for fremmedstoffer, anses for å være uegnet til konsum. Dette må selvsagt konkret vurderes fra sak til sak. På bakgrunn av dette tolker vi § 28 i sammenheng med § 21 og får ved dette en bred innfallsport til bruk av virkemidlene beskrevet i § 28, og ikke bare med utgangspunkt i helsemessig trygge næringsmidler. Vi kunne imidlertid ønsket oss en nærmere redegjørelse i utvidende retning i kommentarene til § 28, og helst en ordlyd som går lenger enn forslaget når det gjelder de ikke helsefarlige forhold.

### **Til § 33 Informasjon til almenheten**

Utøvelse av aktiv offentlighet krever nøye ivaretagelse av rettsikkerhetshensyn. Medias makt er meget stor for en virksomhets markedsadgang. Ved utøvelsen av aktiv offentliggjøring er det viktig at virksomheten varsles/ gis anledning til å uttale seg i forkant. Erfaring fra medias pågåenhet på

matområdet viser behov for å understreke det kontradiktoriske prinsipp i enhver sammenheng der ”aktiv offentliggjøring” diskuteres.

Aktiv offentliggjøring er begrenset til helsefaresituasjoner (en aktivitetsplikt vil normalt foreligge uansett v. helsefare) og når forbruker eller samfunnshensyn tilsier det. De siste alternativene vil, alt etter som hvilke øyne som ser, omfatte det meste og gir ikke så mye veiledning. Vi mener derfor at dette bør utdypes nærmere i forarbeidene.

Vi stiller også et spørsmålstegn ved om det ikke burde være tilsvarende reguleringer på forhold som gjelder planter og viser for øvrig til vår kommentar foran mht videreføring av husdyrlovens formål og omfang..

Vi mener at hele artikkel 10 i Food law kan inngå som et første ledd i paragrafen, og med utkastets første ledd siste setning som et annet ledd.

### **Til § 34 Virksomhetskarantene**

SNT stiller seg i utgangspunktet positive til at virksomhetskarantene kan benyttes som virkemiddel overfor virksomheter som ”notorisk” ikke følger regelverket. Det er mange eksempler på virksomheter som gang etter gang blir stengt – rydder opp og får åpne – for så å la det skure og gå til neste tilsyn. Slike virksomheter stjeler mye tid og kapasitet fra tilsynet og vi ser behov for sterkere virkemidler for å kunne få fulgt disse virksomhetene opp på en effektiv måte. Dersom man mener at virksomhetskarantene kun vil være aktuelt for et gitt virksomhetslokale, bør forholdet til virksomhetsdefinisjonen i § 5 nr. 9 avklares. Definisjonen i § 5 nr. 9 synes ikke å begrense seg til kun lokalene. Vi ser imidlertid også at å få lagt karantene på lokalene alene ikke alltid vil være det som vil være mest effektivt. Dersom en også kunne ha knyttet dette opp mot person så ville en i flere tilfelle kunne få et effektivt virkemiddel. En kunne i denne sammenheng ha tenkt seg at godkjenningskravet til virksomheter ikke bare var knyttet opp til de fysiske fasiliteter og de rutiner virksomhetene besto av men også at det kunne knyttes opp mot eier eller drivers vilje til å etterleve regelverket på et vis.

Vi er klar over at en ikke kan innføre yrkesforbud for den enkelte med hjemmel i en matlov – men at ønsker at det i tråd med slik en har på andre områder – f eks skjenkebevilling – vurderes om en kan innføre noe tilsvarende på matlovområdet. Vi ser at det er hjemmel for å innføre obligatorisk kompetanse krav osv. – men det vi tenker oss i denne sammenheng er ikke bare kunnskap mht å kunne etterleve regelverket – men også vilje. Dersom en har demonstrert uvilje til dette flere ganger burde det få noen konsekvenser på kort sikt etter vårt skjønn.

Et forhold som bør presiseres er om eier etter karantenes inntreden kan åpne samme virksomhet i andre lokaler. Siden dette er et nytt virkemiddel, bør innholdet i det beskrives inngående. Det er viktig at man i kommentarene til paragrafen søker å omtale flest mulige forhold som kan tenkes å oppstå.

Av rettsikkerhetsmessige grunner bør det foreslås at det utarbeides forskrifter med utfyllende bestemmelser, slik at det legges opp til et gjennomtenkt system.

### **Til § 35 Straff**

Vi mener forslaget om å øke strafferammene er riktig og helt nødvendig

Vi ser svært positivt på forslaget om hjemmel for å utarbeide forskrifter som åpner for å gi forenklet forelegg. Dette antas å kunne bli et godt virkemiddel og et supplement til de øvrige der hvor disse har vist seg ikke å være effektive. Det antas også at det ikke minst kan avlaste fra å måtte bruke av politiets knappe ressurser der hvor det er åpenbare og alvorlige brudd på bestemmelser og kanskje liten vilje til å etterleve reglene.

### **Til § 36 Særskilte saksbehandlingsregler**

Vi mener de forhold som gjør at det er behov for hjemmel til særskilte saksbehandlingsregler er



godt beskrevet i høringsnotatet, og at det er viktig å videreføre mulighet for slike bestemmelser for praktisk å kunne gjennomføre f eks kjøttkontrollen på en effektiv og regningsssvarende måte.

### **Til § 39 Dispensasjon**

Det er lagt en generell dispensasjonsadgang til Mattilsynet. For å sikre hensynet til forutberegnelighet, likebehandling og overholdelse av internasjonale forpliktelser bør de hensyn som kan begrunne dispensasjon tydeliggjøres ytterligere i kommentarer til paragrafen. Regelverket er detaljert og vil som oftest ha en økonomisk konsekvens for virksomhetene. En må sikre at forvaltningen av dispensasjonsadgangen ikke premierer de som presser på for å få unntak av økonomiske årsaker, slik at virksomheter som inntreffer seg etter regelverket taper økonomisk på det i forhold til mer ”offensive” konkurrenter.

Vi mener det er nødvendig i forhold til det som er regulert direkte i loven, og at det er ryddig og greit generelt og ha en slik dispensasjonshjemmel i loven. En kan da unnlate å ta inn en slik dispensasjonsbestemmelse i de underliggende forskriftene slik praksis er i dag på næringsmiddelområdet. Det forutsetter imidlertid at den er ment å skulle innebære en svært streng praksis – i tråd med dagens praksis. Det må være helt klart i forarbeidene at den er ment som en sikkerhetsventil – skal det gis en videre dispensasjonsadgang – jf f. Eks ”speilvendt regel” som er beskrevet i høringsnotatet s. 161 – mener vi det må utarbeides nærmere regler for dette.

### **Til § 40 Gjennomføring og utfylling**

Vi registrerer at første ledd i denne paragraf gir en generell adgang til å fastsette forskrifter, i tillegg til de forskriftshjemler som er gitt i en rekke paragrafer i forskriften. Enkelte av paragrafene er t.o.m. utelukkende en forskriftshjemmel kfr §§ 10 og 17. I forskriftshjemlene knyttet til den enkelte paragraf er det beskrevet hva det kan gis forskrifter om. Vi antar at disse beskrivelsene er ment som en eksemplifisering og poengtering av hva man kan gi forskrifter om, ikke en uttømmende oppregning, Så langt vi kan se er det bare i §§ 17 det brukes et uttrykk som m.v.

Dersom oppregningen i de enkelte paragrafer er tenkt uttømmende bør det avklares om § 40 gir adgang til å regulere utover de oppregninger som er gitt i den enkelte paragraf på det område som denne regulerer.

Med hilsen

Gunnar Jordfald  
Direktør

Kari Bryhni  
Avdelingsdirektør